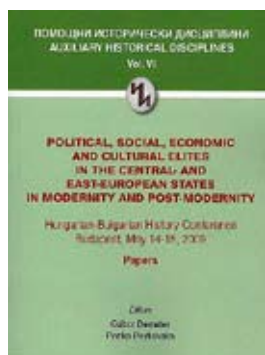

ЕЛИТИ В ЦЕНТРАЛНА И ИЗТОЧНА ЕВРОПА В МОДЕРНАТА И ПОСТМОДЕРНАТА ЕПОХА

POLITICAL, SOCIAL, ECONOMIC AND CULTURAL ELITES IN THE CENTRAL- AND EAST-EUROPEAN STATES IN MODERNITY AND POST-MODERNITY. Hungarian-Bulgarian History Conference, Budapest, May 14-15, 2009. Papers.

Editors Gábor Demeter, Penka Peykovska. Sofia-Budapest, 2010, 408 p. Series Auxiliary Historical Disciplines, Vol. VI

В съвременните общества ролята на елитите е твърде значима — най-общо казано с оглед на функционирането на демокрацията и в частност поради кризата на представителната демокрация в наши дни, поради все по-нарастващата необходимост от професионално управление, а също и заради радикалната социална промяна и ускорената модернизация.

След усилено изучаване на елитите в развитите Западни демокрации през периода от 1950 до 1980 г. и настъпилото впоследствие десетилетие на упадък, днес — в контекста на т. нар. „трета вълна на демократизация” и прехода от тоталитарни към демократични общества — отново се възражда интересът към изследването на политическите елити. Обект на изучаване е структурирането на елитите, тяхното поведение, начини на възстановяване и ролята им във възникването и преодоляването на конфликтите по време на преходи. Появяват се множество сравнителни разработки, които се опитват да изучават елитите на транснационално равнище и търсят общи черти и различия между тях.

Настоящият том за елитите в Централна и Източна Европа през модерната и пост-модерната епоха е колективен българо-унгарски труд, подготвен вече и на няколко езика от съставителите д-р Пенка Пейковска и д-р Габор Деметер. Той съдържа докладите, представени на унгарско-българската историческа конференция, проведена в Будапеща през май 2009 г. Конференцията бе организирана по инициатива на Института по история при УАН и Института за исторически изследвания при БАН в рамките на съвместния проект „Контактни зони между България и Унгария по р. Дунав”.

Подчертавайки важноста на разнообразието в общоевропейското наследство целта на будапещенската конференция имаше за задача да провокира открита дискусия по проблемите на елитите в Европа, като проследи историческото им развитие и промените им в страните от Централна и Източна Европа в ново и най-ново време. Изходната точка стана идеята за много- или разноликия образ на елитите, която разглежда индустриалното общество като мрежа от отделни, разграничени сфери на дейност, всяка една от които излъчва свой елит на основата на специфична социална и професионална компетенция. Акцентът пада главно върху социалната мобилност, като властта е разгледана в качеството си на институционална функция, зависеща преимуществено от професионалните компетенции в съответната област. Затова се говори за „елити” (а не за „елит”) — политически, социални, икономически, културни, които имат различни зони на влияние и които могат взаимно да възпират въздействието си.

Томът излиза като шести том на поредицата „Помощни исторически дисциплини” на Института за исторически изследвания. Включените в него разработки представят различни гледни точки на учени от Унгария и България, но също и от Русия, Словакия, Румъния, Молдова и Япония, които прилагат разнообразни методи за изследване (като например, биографика, метода на частния случай, количествени методи и пр.) на визираната проблематика и представят своеобразни „погледи отвътре” към елитите от XVIII в. до наши дни. Студиите могат да бъдат обобщени в няколко тематични групи. Повечето от тях са посветени на малцинствените елити: на унгарските малцинствени елити в Словакия, Румъния, бивша Югославия, на българските малцинствени елити в Румъния, Турция и на турския малцинствен елит в България, както и на историята и развитието на елитите в България и в Унгария.